

СТАНОВИЩЕ

от

доц. д-р Емил Георгиев Делинов,
Катедра „Киберсигурност“,
Тракийски университет, гр. Стара Загора
(ПН 4.6. Информатика и компютърни науки)

за

дисертационен труд на тема
„Анализ на риска в условията на интелигентно земеделие“

с автор Тодор Атанасов Тодоров

за присъждане на образователната и научна степен **„Доктор“**

Област на висше образование: 4. Природни науки, математика и информатика,
професионално направление: 4.6. Информатика и компютърни науки,
докторска програма: Информатика

Становището е написано и представено на основание на заповед № РД-22-1032 от 19.05.2026 г. на Ректора на Пловдивски университет “ Паисий Хилендарски”, както и на решение на научното жури, взето на неговото първо заседание на 21.05.2026 г., въз основа, на които съм определен за член на научното жури, които изготвя становище по процедурата по защита на дисертационен труд на тема „Анализ на риска в условията на интелигентно земеделие” за придобиване на образователната и научна степен **„Доктор“**. Автор на дисертационния труд е Тодор Атанасов Тодоров - редовен докторант към катедра „Компютърни системи“, при ФМИ на ПУ “Паисий Хилендарски“, с научен ръководител проф. д-р Станимир Недялков Стоянов.

Общо описание на представените материали.

Като член на научното жури съм получил комплект материали на електронен носител в съответствие с Чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ.

В представените документи са изложени данни, от които може да се заключи, че докторантът Тодор Атанасов Тодоров, има задълбочени знания и дълъг опит в областите на темата на дисертацията (икономика и информатика). Има

завършени магистърски образователни степени по „Компютърни технологии“ през 1998 г., по „Педагогика на обучението по информатика и информационни технологии“ в ПУ „Паисий Хилендарски“, град Пловдив и по „Международни икономически отношения“ през 2003 г. в УНСС, град София. През целия си трудов път работи и се развива в областите на икономиката и информационните технологии. Има и управленски опит.

Актуалност на тематиката, познаване на проблема, целесъобразност на поставените цели и задачи. Темата на дисертационния труд е актуална и със значима практическа насоченост, тъй като адресира нарастващата финансова уязвимост на земеделските производители в условията на непрекъснатите климатични промени и засилена ценова нестабилност на пазарите. В съвременната дигитална ера, развитието на интелигентното земеделие създава нови възможности за анализ на данни в реално време, които обаче все още не са достатъчно интегрирани за целите на систематичното управление на финансовия риск. Разработването на модел за идентификация на заплахите чрез адаптация на утвърдени регионални платформи (като ЗЕМЕЛА) е тематика, която придобива широк спектър на приложение и фокусира засилен научен интерес. Поставените цел и задачи са ясно формулирани, насочвайки изследването към преодоляване на съществуващата фрагментация при обработката на аграрни и финансови данни. В представените документи са изложени данни, от които може да се заключи, че докторантът познава задълбочено същността на изследвания проблем - реферираната литература от 102 източника, разработеният математически модел описан в Глава 3 и програмната реализация и валидация на система за анализ на риска в рамките на платформата ЗЕМЕЛА, описани в Глава 4, както и на мотивацията и идеите за бъдещо развитие и интеграция описани в заключението.

Методика на изследването. Методиката на изследването не е явно описана в представения дисертационен труд, но от изложението може да се заключи че тя е комплексна и обхваща няколко последователни етапа, насочени към разработването на интегриран модел за управление на риска и съчетава теоретичен анализ, математическо моделиране и програмна реализация и валидация.

Характеристика и оценка на дисертационния труд. Дисертационният труд е в обем от 131 страници, състои се от увод, четири глави, заключение и библиография. Използваната литература е актуална и целесъобразно подбрана в съответствие с характера на изследването. Добро впечатление прави, че за „онлайн“ източниците от Интернет – са посочени дати на последно преглеждане/достъп.

По мое мнение, дисертацията е структурирана логически правилно и последователно. Представя етапите и напредъка на изследването.

В увода се дискутира актуалността на темата и ясно са формулирани целта и задачите на дисертацията. Основната цел е дефинирана на стр. 8 в дисертационния труд и на стр. 4 от Автореферата на български език и същата страница от английската му версия. Първа глава е обзор на състоянието на проблематиката. Втора глава представя поставя фокус върху ефективността на управлението на риска в селскостопанските предприятия, а в трета глава е разработен математическият модел за идентификация на възможните финансови рискове. В четвърта глава са представени програмната реализация на система за изследване и идентификация на финансовия риск в условията на интелигентно земеделие и възможностите за адаптация и за практическо приложение на платформата ЗЕМЕЛА.

Авторефератът обобщава съдържанието и резултатите на дисертационния труд и е подготвен в съответствие с изискванията.

В представените материали приносите на дисертационния труд са описани – като основен принос в заключението на самия дисертационен труд и като 9 научни и научно-приложни в Автореферата. Има и декларация за оригиналност за тях. Приемам, че приносите са с научно-приложен и приложен характер и изразявам известни резерви по тяхното формулиране и представяне.

Докторантът Тодор Атанасов Тодоров е представил две публикации по темата на дисертационния труд от 2025 г. и 2026 г. Те са в издания индексирани в базите от данни Scopus и са достатъчни за изпълнение на минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ и съответно съгласно чл. 24, ал. 1 от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. Мнението ми е, че обобщават резултати от

изследването, представено в дисертацията. От представените материали смятам, че постигнатите резултати са лично дело на докторанта. Същият е първи автор в Todorov, T., Tabakova-Komsalova, V., Tsheresharov, S., Stoyanov, S., Modeling Financial Risks in Smart Agriculture, 13th International Conference on Intelligent Systems (IS'26).

Критични забележки и препоръки. Основните ми бележки са свързани с ясната формулировка на използваната методика и на приносите на дисертационния труд, както и за използването на подходящи термини на български език – например „оперативна съвместимост“ вместо „интероперабилност“.

Препоръчвам на докторанта да помисли върху възможностите за допълване на Модела с подходящи показатели за оперативна ефективност, което би му дало допълнителни възможности за приложение.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на представените по процедурата документи заключавам, че докторантът:

- удовлетворява минималните национални изисквания в професионалното направление, както и разпоредбите на ЗРАСРБ и правилника за прилагането му, както и на съответния Правилник за придобиване на научни степени в ПУ „Паисий Хилендарски“;

- притежава задълбочени теоретични и практически познания по специалност „Информатика“ и доказани способности за научни изследвания.

Това ми дава основание за положителна оценка и убедено предлагам на уважаемото научно жури да присъди на докторанта **Тодор Атанасов Тодоров** образователната и научна степен „**Доктор**“ в област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление 4.6. Информатика и компютърни науки.

16.06.2026 год.

Член на научното жури:

.....
(доц. д-р Емил Делинов)